

Evangelická teologická fakulta

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: Digitální technologie ve službách sociální péče pro seniory

Jméno studenta: Karolína Puttová

Vedoucí: Zdenko Širka, PhD

Oponent: František Štěch, PhD

Studium: Komunitní krizová a pastorační práce - Diakonika

Předložená diplomová práce na téma digitálních technologií ve službách sociální péče pro seniory je zpracovaná na velmi vysoké úrovni; navržená známka je „výborně.“

Diplomová práce se zabývá tématy, která jsou vysoce *aktuální* (a k tomu problematické a ne úplně vyřešené), a těmi nemyslím pouze digitální technologie, ale především sociální péče o seniory. Tato aktuálnost je podepřena *inovativním* způsobem přemýšlení, které má za následek nejenom propojování odlišných oblastí (technologie, sociální práce), ale i plně zřetelný dopad do praxe sociální práce (tj. *aplikace*).

Cíl a argumentační postup je následovný: stárnutí (*aging*) je demograficky a sociálně důležité téma, digitální technologie (a umělá inteligence) zasahují do každodenního života čím víc, a proto se autorka usiluje „prozkoumat možnosti využití technologie v péči o seniory a zároveň i upozornit na jeho přínosy i limity“ (s. 9).

Tento svůj cíl dokazuje poměrně detailně a přesvědčivě. V *první* kapitole představuje digitální technologie, vymezuje milníky technologického pokroku a věnuje se obavám odpůrců a nadějším zastánců technologického pokroku. V *druhé* kapitole představuje seniory a popisuje stárnutí z různých úhlů. Ve *třetí* kapitole popisuje dvě nejčastější formy pobytových služeb sociální péče o seniory, a věnuje se pracovníkům v sociálních službách. Ve *čtvrté* kapitole pak navrhuje rozdělit digitální technologie do třech kategorií podle funkcí, které může technologie v péči o seniory plnit. V *páté* kapitole uvádí příklady využití digitálních technologií dle jednotlivých funkcí v praxi a tyto příklady pak v závěrečné *šesté* kapitole vyhodnocuje z hlediska přínosů pro využití v péči o seniory jak z hlediska klientů, tak z pohledu pracovníků v sociálních službách.

Diplomová práce je rozdělena do 6 kapitol, které jsou dále rozčleněny na podkapitoly, všechny kapitoly mají podobnou délku. Názvy kapitol sú věcně formulované a naznačují popisované téma. Kapitoly na sebe logicky navazují a tvoří koherentní argument. První tři kapitoly prokazují akademickou kompetentnost, autorka používá různé autory a odvolává se na ně, ale není jim poplatná, argumentační postup je její vlastní. Poslední kapitola je vhodným ukončením tématu.

Použitá literatura je podrobná, aktuální a věcná; je tam hodně online zdrojů, ale to je pochopitelné s ohledem na téma, má tam i celou řadu zahraničních zdrojů. Poznámkový aparát používá velmi zkušeně, nejenom k odkazování na citované a používané zdroje, ale i k podrobnějšímu vysvětlování a k další diskusi.

Diplomová práce obsahuje i přílohu (14s). Jsou tři přepisy třech rozhovorů (s Lenkou Tehrany, Jaroslavou Slivoňovou a Jaroslavem Cibulkou z třech pobytových zařízení sociální péče o seniory), které autorka využívá a vykládá především v kap. 6. Rozhovory dokládají, jak probírané téma funguje v praxi. Jelikož jsou pobytová zařízení pro péči o seniory místem, kde celý výzkum začal, můžeme to nazvat *aplikačním imperativem*: výzkum začal otázkou na dopad technologického vývoje v péči o seniory, a přes teoretické přemýšlení se do praxe zase vrací.

Práce je napsaná odborným akademickým stylem, je srozumitelná, autorka postupně a zcela logicky postupuje od jednoho argumentu k druhému, bez zbytečných digresí či myšlenkových skoků; autorka je velmi přesná a precizní, vyjadřuje se uvážlivě a s rozvahou předkládá své myšlenky.

Zpracované téma není příliš obecné, ale také není ani příliš úzce zaměřené, aby se kontext a prostředí neztratili ze zřetele. Technologický pokrok (který je hlavním předpokladem existence této diplomové práce) autorka nevnímá idolatricky, ale shrnuje rizika a limity (s. 17). Byť byl současný vývoj v oblasti umělé inteligence východiskem tohoto výzkumu, autorka nezůstala pouze u tohoto tématu, ale vnímá veškeré druhy digitálních a technologických postupů. Práce není protkaná euforií a nadšením z digitálních technologií, ale pečlivým přemýšlením a ptaním se nepopulárních otázek, a právě toto kritické přemýšlení dokládá z praxe: „Drží prostě v ruce studenou věc a moc neví, co s ní mají dělat“ (s. 52).

Metodologicky autorka postupuje trojí cestou: (i) *Praktické* uplatnění dokládá na základě rozhovorů s pracovníky v pobytových službách sociální péče o seniory. Přepisy rozhovorů jsou v příloze. (ii) Ve svém teoretickém přemýšlení postupuje hermeneutickou metodologií Jacquese *Derridy*, především konceptů pravdy, dekonstrukce a *diference*. (iii) Ve svém přemýšlení autorka vychází z *křesťanského myšlenkového prostoru* (čímž potvrzuje smysluplnost studování oboru diakonika na teologické fakultě), což se neproказuje pouze používáním biblických textů a používáním teologických konceptů (jako jsou např. stvoření člověka na obraz Boží, stvoření, Boží přikázání, křesťanské hodnoty, láska vůči bližnímu...). Prokazuje se to i tím, že z daného křesťanského myšlenkového prostoru hodnotí i použitelnost/nepoužitelnost, vhodnost/nevhodnost použití digitálních technologií v sociální péči. Její vyhodnocení se tedy neopírá o ekonomické, finanční, právní hodnoty, ale o hodnoty křesťanské.

Ještě poznámka k „inovativnosti“. Autorka nejenom, že píše „o“ digitálních technologiích, ale vlastními myšlenkami a klasifikací do skupin zasahuje a rozšiřuje ji dál. Kapitoly 4, 5 a 6 postavila na rozřazení digitálních technologií do tří skupin dle jejich funkcí: funkce podporující, funkce propojovací a funkce úniková, které poté dál rozčleňuje. Jejím pojmem je též spojení „osobní hermeneutika“ (s. 11), který využívá především v stati o pracovnících v sociálních službách (s. 32).

Shrnutí: Doufám, že podobných diplomových prací přibude. Poprvé proto, že umožňují překročit strnulé mantinely vědních disciplín, ale také proto, že jím jde především o klienta a o vyřešení jeho situace, a pro tento účel hledají další a další nástroje, které jím to umožní.

Doporučuji, aby zkrácenou verzi této diplomové práce autorka publikovala v časopisech, jako jsou *Křesťanská revue*, *Getsemany*, anebo dokonce v *Teologické reflexi*.

Otázky do diskuse:

Jak autorka vnímá vývoj v dané oblasti (technologie v oblasti sociální péče) v budoucnosti?

Bylo by možné komisi představit klasifikaci (funkce) digitálních technologií?

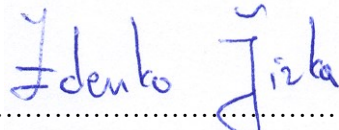
Proč je důležité mluvit o „osobní hermeneutice“ v tomto kontextu?

Studentka práci konzultovala pravidelně.

Práci doporučuji obhajobě.

Navrhované hodnocení: A (výborně)

V Praze dne 02. 08. 2024

.....
podpis vedoucího